

מצות הפסח

לא רק בגדים וחפצים היו צריכים בני ישראל להכין לפני יציאת מצרים. שבועיים לפני שהגיע זמן היציאה, פנה ה' למשה ולאהרן, והורה להם על מצוות חשובות שיש לקיים לקראת היציאה

"עכשיו תקופת האביב, והחדש הזה יהיה החדש הראשון והחשוב בשבילכם, עם ישראל. מהיום והלאה – התאריך של היום יהיה ראש החדש הראשון שלכם. עליכם ועל צאצאיכם לזכור את מועד היציאה ממצרים בכל דור ודור, ולשם כך את החדשים בשנה תספרו החל מהחדש שבו יצאתם ממצרים. חדש זה יהיה הראשון, ואחריו השני וכן הלאה".

"צו את כל בני ישראל שיתכוננו ליציאה", הוסיף ה' ואמר למשה ולאהרן. "כל משפחה צריכה לקחת שנה - כבש או עז - זכר בן שנה, ולשמור עליו עד יום לפני היציאה. אם המשפחה קטנה, וקשה לה לאכול כבש שלם, הצטרפו כמה משפחות יחד וקחו שנה אחד לכמה משפחות".

"לפנות ערב, בסיומו של יום י"ד בחדש שמתחיל היום, עליכם לשחוט את השנה ולאכול את הבשר. מכיון שעליכם ועל צאצאיכם לזכור את השעבוד הקשה שבו הייתם כאן במצרים, תאכלו את הבשר עם מרור – כך תזכרו לעד כיצד מררו המצרים את חייכם".

"בסעודה שבה תאכלו את הבשר, כל בני המשפחה צריכים להיות כבר מוכנים ליציאה לדרך. עליכם לאכול את הבשר בזריזות, כדי שתהיו מוכנים לצאת מארץ מצרים ברגע שיגיע הזמן. לשם כך צלו את השנה שלם על האש ואל תבשלו אותו, חגרו את חגורותיכם, נעלו את נעליכם ואפילו את המקל שבזרצתו מובילים את הבהמות – קחו בידכם, על מנת שהפל יהיה מוכן ליציאה. אל תאכלו עם הבשר לחם, אלא רק מצות שנאפות במהירות, ואל תשאירו מהבשר כלום עד הבוקר".

ה' הודיע למשה ולאהרן כי באותו הלילה שבו יאכלו את קרבן הפסח, תתרחש מכת בכורות. הוא הסביר להם מה לעשות כדי להינצל מהמכה, כך שתפגע במצרים ולא בהם. "באותו הלילה אעבור בארץ מצרים", אמר, "ואהרוג את בכורי המצרים, את בכורי הבהמות שלהם וגם באילילים של המצרים אפגע. אבל עליכם, בני היקרים, אשמור מכל משמר. על כל משפחה למרוח מדם הפסח על פתח הבית שלה – זה יהיה סימן עבורי לדלג על הבית, ולא לתת לשום מזיק להיכנס ולפגוע בכם ובבכוריכם".

לפני שילכו מִנְשֵׁה וְאַהֲרֹן לומר לבני ישראל מָה עליהם לעשות, הודיע להם ה' שיום יציאת מצרים יהיה יום חג לדורות. "את היום המיוחד הזה עליכם לזכור לדורות רבים", ציווה עליהם. "בכל שנה תחגגו חג בתאריך זה, על מנת לזכור את האירוע המופלא שקרה בו. בכל דור ודור תקדישו שבועה ימים שבהם תאכלו אף ורק מצות כדי לזכור את יציאת מצרים. כבר ביום שלפני כן תוציאו מבתיכם כל פירור של חמץ. כל מי שיאכל חמץ במועד זה, במקום לזכור את יציאת מצרים, יענש. היום הראשון של חג זה יהיה לכם יום קדוש, שבו תעשו הפסקה מעבודת היום-יום שלכם ותיחדו אותו לשמחה ולהודאה על הגאולה שזכיתם לה. אל תעשו שום עבודה מלבד מה שתצטרכו כדי להכין אוכל לחג. גם היום השביעי יהיה לכם יום קדוש. בהמשך הדרך עוד תראו מה עוד יעשה ה' למצרים, ותדעו לספר גם זאת לבניכם".

כך סיים ה' להדריך את מִנְשֵׁה וְאַהֲרֹן לקראת יציאת מצרים. הוא לא אמר מדוע גם היום השביעי יהיה יום קדוש, אף תוכלו לגלות זאת בהמשך ספר שמות, כשנגיע לסיפור על קריעת ים סוף.

עם ישראל שומע את הבשורה

לאחר שקבל את ציווי ה' כיצד להתכונן ליציאה, קרא מִנְשֵׁה לזקני ישראל. "קראו לכל העם", בקש מהם, "עליהם לשמוע מה מצווה אותם ה' לקראת היציאה המתקרבת".

הלכו הזקנים, אספו את כל העם, ובני ישראל עמדו והאזינו בהתרגשות רבה לדברי ה' שבפי מִנְשֵׁה: "על כל משפחה לקחת שֶׁה וְלֶהֱכִין אותו לקרבן פסח. קחו ענפים של אזוב וטבלו אותם בדם הפסח. את הדם תמרחו על פתחי הבתים שלכם, ואל תצאו מן הבתים כל הלילה עד שיגיע הבוקר. כֹּאשֶׁר יַעֲבֹר ה' בֵּין בְּתֵי הַמִּצְרִים להעניש אותם – יראה ה' את הדם שמרחתם על הפתח, ובזכות מצוה זו ידלג על הבית, לא יפגע באף אחד מהם ואף ישמור עליכם מכל נֶזֶק שֶׁעֲלֹל לַקְרוֹת לָכֶם בַּלַּיְלָה זֶה".

"בכל הדורות עליכם לזכור ולהזכיר לבניכם את הניסים שעשה לכם ה', ואת השמירה המיוחדת שישמור ה' עליכם בַּלַּיְלָה זֶה. את קרבן פסח תמשיכו לעשות בכל שנה, וכשִׁישְׂאֻלוֹ אֶתְכֶם בְּנֵיכֶם על מה ולמה נעשית העבודה הזו – ספרו להם: בעזרת קרבן זה אנו זוכרים ומזכירים את השמירה ששמר ה' עלינו, כֹּאשֶׁר הִכָּה את מצרים אף את בתינו הציל". מִנְשֵׁה המשיך ופירט באזני ישראל את כל מה שציווה אותו ה' לומר להם.

כֹּאשֶׁר שָׁמְעוּ הָעָם את המצוות ואת ההכנות שעליהם לעשות, הבינו שהגאולה קרובה מאוד, התמלאו בשמחה גדולה והשתחוּוּ וְהוֹדוּ לה'.